

АСПЕКТИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Хворост О.О., Смірнова Н.А.

Однією з найважливіших умов економічного зростання та соціально-політичної стабільності будь-якої країни є цілісність та збалансованість податкової системи. На даний момент в Україні гостро стоїть проблема вдосконалення податкового законодавства. Але у суспільстві існує значна поляризація в поглядах на майбутню трансформацію податкової системи.

Сучасний стан податкового законодавства потребує перегляду чинних податкових принципів, обґрунтування оптимального податкового рівня, прийнятного для усіх учасників податкового процесу, а також формування якісно нових взаємовідносин платників податків та контролюючих органів, що базуються на засадах партнерства, взаєморозуміння та взаємоповаги.

На сьогодні проведені значні зміни у податковій політиці, впроваджені справедливі принципи оподаткування, відмінені деякі податки, скорочена ставка податків на прибуток та доходів із фізичних осіб. Основним податком на споживання є ПДВ. Ставки й ефективність ПДВ у країнах ЄС та Україні наведені у таблиці 1.

Таблиця 1

Ставки й ефективність ПДВ у країнах ЄС та Україні

	Польща (2003)	Словаччина (2003)	Угорщина (2003)	Чехія (2003)	15 країн – членів ЄС (2003)	Україна 2003	2004	2005
Стандарт на ставка ПДВ, %	22,0	20,0	25,0	22,0	20,2	20,0	20,0	20,0
Надходже ння ПДВ, %, ВВП	7,4	6,8	10,1	6,4	7,6	4,7	4,8	9,8
Ефективн а ставка ПДВ, %	8,8	8,9	10,3	8,6	10,2	8,4	9,0	10,8

Податкова політика регламентує основні напрямки діяльності контролюючих органів, відповідальних за забезпечення надходження коштів до бюджетів, впливає на взаємовідносини між державою та платниками. Основним важелем впливу податкової політики на суб'єктів господарської діяльності є податкова система. Вона являє собою сукупність принципів оподаткування, контролю за сплатою податкових зобов'язань та є регулятором економічних відносин у країні. Метою податкової системи є забезпечення надходжень до бюджетів, видаткова частина яких використовується на утримання соціальної інфраструктури, силових структур, органів законодавчої, виконавчої, судової влади, здійснення соціально-економічних програм. Повнота та своєчасність сплати податкових платежів надає можливість державі та державним структурам стабільно існувати та забезпечувати прогресивний процес розвитку.

Постає потреба комплексного підходу до реформування податкової системи, який має включати такі складові:

- забезпечення стабільної правової бази функціонування податкової системи, її гармонізація із законодавством, що регулює господарські відносини (насамперед – Цивільним та Господарським кодексами України);
- організаційні зміни, що полягають у чіткому визначенні місця та ролі державної податкової служби, скорочення її чисельності з одночасним підвищенням ефективності функціонування, ліквідація нехарактерних для податкового органу функцій (трактування податкового законодавства, слідчі дії);
- зміни методів та принципів контролю за сплатою податків, зміна взаємовідносин податкового органу з платником податку;
- узгодження ставок оподаткування з можливостями платників податків;
- галузеве і регіональне диференціювання ставок оподаткування з метою узгодження різних груп економічних інтересів.

Розбудова податкової системи на підставі означених принципів дасть можливість створити в Україні принципово новий інвестиційний ресурс – податкову привабливість економіки. Цей ресурс буде використаний як внутрішнім інвестором – платником податків, так і сприятиме конкурентності економіки України на ринку капіталів.